

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α' Γυμνασίου

Τίτλος:

«Ας μαγειρέψουμε .....τηλεοπτικά»

Συγγραφή: ΕΛΕΝΗ ΞΥΛΑ

Εφαρμογή: ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΡΙΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κοντσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Tίτλος

Ας μαγειρέψουμε ... τηλεοπτικά

Εφαρμογή σεναρίου

Θεοδώρα Τριαντοπούλου

Δημιουργία σεναρίου

Ελένη Ξυλά

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία μτφρ

Tάξη

Α' Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

Βαρβάκειο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο

Χρονολογία

2/4/2015-30/4/2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

-

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα, Α' Γυμνασίου, 4η ενότητα: *Φροντίζω την υγεία και τη διατροφή μου.*

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Οικιακή Οικονομία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Χρονική διάρκεια

4 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας

Εκτός σχολείου: σπίτι

II. Εικονικός χώρος: wiki τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για να υλοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό η συγκεκριμένη εφαρμογή, χρειάζεται:

- να υπάρχει βιντεοπροβολέας στην αίθουσα διδασκαλίας και για τις τέσσερις διδακτικές ώρες (στην περίπτωση που η δημιουργία των πολυτροπικών κειμένων γίνει στο σχολείο, απαραίτητη είναι και η χρήση Εργαστηρίου Πληροφορικής για 2 διδακτικές ώρες).
- οι μαθητές να γνωρίζουν να χρησιμοποιούν το λογισμικό παρουσίασης PowerPoint και να πλοηγούνται στο διαδίκτυο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

To σενάριο στηρίζεται

Ελένη Ξυλά, Ας μαγειρέψουμε ... τηλεοπτικά, Νεοελληνική Γλώσσα Α' Γυμνασίου, 2013.

To σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές αρχικά με οδηγό το κείμενο της Οδύσσειας και εικονιστικό υλικό

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γνώρισαν τα βασικά υλικά της αρχαίας ελληνικής κουζίνας εστιάζοντας κυρίως στη μυκηναϊκή εποχή και τα αντικείμενα του υλικού πολιτισμού που σχετίζονται με αυτήν. Στη συνέχεια, ανέλαβαν ως αποστολή:

- να βρουν ή να συνθέσουν μόνοι τους μία συνταγή από την αρχαία ελληνική κουζίνα, αξιοποιώντας υλικά που χρησιμοποιούσαν την εποχή εκείνη και να της δώσουν όνομα εμπνευσμένο από το ομηρικό κείμενο.
- να δημιουργήσουν ένα πολυτροπικό κείμενο σε PowerPoint, που να ακολουθεί τη δομή και τη γλώσσα του κειμενικού είδους της συνταγής (ειδικό λεξιλόγιο, χρόνοι, πρόσωπα και εγκλίσεις ρημάτων) και να το παρουσιάσουν στην ολομέλεια. Το πολυτροπικό κείμενο που δημιουργούν εμπεριέχει επιπλέον την εκτίμηση της θερμιδικής αξίας και του κόστους της συνταγής.

Μετά την παρουσίαση των εργασιών στην ολομέλεια, οι ομάδες αυτοαξιολογήθηκαν και ετεροαξιολογήθηκαν, ενώ οι εκπαιδευτικοί των εμπλεκόμενων ειδικοτήτων σχολίασαν, όπου χρειαζόταν, τις επιλογές των μαθητών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η εφαρμογή ακολουθεί το θεωρητικό πλαίσιο, που τίθεται από το σενάριο: «Η προτεινόμενη διδακτική παρέμβαση δημιουργήθηκε έχοντας ως θεωρητικό υπόβαθρο σύγχρονες παιδαγωγικές έρευνες, σύμφωνα με τις οποίες η μάθηση δεν εκλαμβάνεται ως αποτέλεσμα μιας απλής διαδικασίας μετάδοσης της γνώσης από τον δάσκαλο στον μαθητή, αλλά ως μια σύνθετη επεξεργασία, στην οποία ο μαθητής συμμετέχει ενεργά και δημιουργικά στην κατασκευή και συγκρότηση της γνώσης. Οι βασικές αρχές των θεωριών μάθησης που αξιοποιήθηκαν είναι η άποψη του κονστρουκτιβισμού ότι ο μαθητής είναι ενεργός στην κατασκευή της γνώσης και ότι ο εκπαιδευτικός είναι εμψυχωτής και καθοδηγητής στην ανακαλυπτική γνωστική διαδικασία. Επίσης, η άποψη του Vygotsky ο οποίος υποστηρίζει ότι η μάθηση επιτυγχάνεται μέσα από

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην μακρινή της γνώση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και τέλος η ευρετική-ανακαλυπτική θεωρία μάθησης του Bruner που ευνοεί την αυτενέργεια του μαθητή και την ανάληψη πρωτοβουλιών. Ο μαθητής δεν είναι παθητικός δέκτης κατά τη διδακτική πράξη, αλλά παράγει μάθηση χρησιμοποιώντας τη λογική του και αξιοποιώντας τη δημιουργική σκέψη του. Η μορφή διδασκαλίας που επιλέχθηκε είναι η ομαδοσυνεργατική, διότι αυτή ευνοεί την ελεύθερη έκφραση των ιδεών, την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, τη θετική αλληλεξάρτηση των μελών της ομάδας. Κατά την ομαδοσυνεργατική μάθηση αναπτύσσεται το αίσθημα της ατομικής και της συλλογικής ευθύνης, ενθαρρύνεται η προσωπική εμπλοκή των μαθητών και εμπλουτίζεται η γλώσσα τους με τρόπο φυσιολογικό, μέσω του λεξιλογίου και των εκφραστικών μέσων που απαιτούνται για τα θέματα που ερευνούν.»

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές αποκτούν:

- γνώση για υλικά και συνταγές της αρχαίας ελληνικής κουζίνας.
- γνώση για τον πραγματικό κόσμο σχετικά με το πώς μαγειρεύει κανείς, τα σκεύη, τα υλικά και το περιβάλλον που απαιτείται.
- μαθηματική γνώση για τον υπολογισμό των υλικών, το άναμμα του φούρνου στη σωστή θερμοκρασία, την επιλογή του σωστού μεγέθους ταψιού.
- κριτική ικανότητα, ώστε να διαχειρίζονται αποτελεσματικά διατροφικές πληροφορίες.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές:

- αποκτούν γλωσσική γνώση σχετικά με το πώς οργανώνονται οι συνταγές ως κειμενικό είδος: λεξιλόγιο ορολογίας, δομή, χρήση εγκλίσεων, χρόνων,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΣΠΑ 2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

προσώπου·

- αποκτούν ικανότητα συσχέτισης της αλληλουχίας των συμβάντων της συνταγής·
- μαθαίνουν να επιχειρηματολογούν, αιτιολογώντας την άποψή τους·
- ασκούνται να δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα·

Γραμματισμοί

Νέοι γραμματισμοί

Οι μαθητές εξουκειώνονται με:

- τις μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο·
- το λογισμικό παρουσίασης, ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που δίνει για την παραγωγή πολυτροπικών κειμένων.

Κριτικός γραμματισμός

Οι μαθητές:

- ασκούνται στην αναζήτηση, επιλογή και ανάγνωση υλικού από διάφορες πηγές με σκοπό την παραγωγή προφορικών, γραπτών και πολυτροπικών κειμένων.
- μετατρέπονται σε κριτικά σκεπτόμενους καταναλωτές.

Διδακτικές πρακτικές

Στην εφαρμογή του σεναρίου αξιοποιούνται:

1. **Φύλλο Εργασίας:** λειτουργεί ως γνωστική σκαλωσιά για την επίλυση ενός προβλήματος και καλλιεργεί τη μεθοδικότητα των μαθητών.
2. **Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία:** Ο ομαδοσυνεργατικός τρόπος διδασκαλίας βοηθά τα παιδιά στην ανάπτυξη σχέσεων και διάδρασης μεταξύ τους, στην ανάληψη πρωτοβουλιών, ενώ παράλληλα δίνει δυνατότητα για αυτενέργεια και δημιουργία και αναπτύσσει την κριτική τους ικανότητα. Σημειώνεται ότι, μολονότι η εφαρμογή γίνεται εκτός τάξης, οι μαθητές ενθαρρύνονται να εργαστούν σε ομάδες.
3. **Αντοαξιολόγηση – Ετεροαξιολόγηση:** οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους και τις αξιολογούν, αναπτύσσοντας δεξιότητες και στρατηγικές μεταγνωστικού

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΣΠΑ 2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

χαρακτήρα πάνω στα γραφόμενά του, ενώ επιπλέον οι εργασίες σχολιάζονται και από την ολομέλεια.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η εφαρμογή εστιάζει μόνο στην πρώτη δραστηριότητα του Φύλλου Εργασίας του συνταγμένου σεναρίου και θεματικά περιορίζεται μόνο σε συνταγές της αρχαίας ελληνικής κουζίνας. Αφετηρία της εφαρμογής αποτέλεσαν μικρά αποσπάσματα από το ομηρικό κείμενο (ραψωδία α, θ και ω), αλλά και εικονιστικό υλικό, από τα οποία αντλήθηκαν πληροφορίες για την κουζίνα της μυκηναϊκής εποχής και τον υλικό πολιτισμό που σχετίζεται με αυτήν. Οι τρεις ώρες της εφαρμογής πραγματοποιήθηκαν με συνδιδασκαλία των εκπαιδευτικών της αρχαίας ελληνικής γραμματείας από μετάφραση και οικιακής οικονομίας.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η εφαρμογή ακολουθεί τη λογική του σεναρίου. Συγκεκριμένα: «Το Π.Σ. επιδιώκει τη σύνδεση παιδείας και σχολείου με τη σύγχρονη κοινωνία και την εξέλιξή της, ενώ παράλληλα η ενασχόληση στο πλαίσιο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος με τη διατροφή είναι συστηματική. Διέπεται από τις αρχές της διαθεματικότητας και της μαθητοκεντρικότητας (αυτενέργεια, κριτική ανάπτυξη, συμμετοχικότητα). Γι' αυτού του είδους τη βαθιά, ουσιαστική, κριτική κατανόηση της πραγματικότητας χρησιμοποιούνται συχνά σήμερα στις παιδαγωγικές επιστήμες οι έννοιες του γραμματισμού και των πολυγραμματισμών. Η γλώσσα αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό και πολιτισμικό προϊόν που διαμορφώνεται ανάλογα με τις περιστάσεις επικοινωνίας, ενώ ακολουθείται η επικοινωνιακή μέθοδος στη διδασκαλία της και αξιοποιούνται ποικίλα ανοιχτά περιβάλλοντα για την κατανόηση και παραγωγή λόγου (ηλεκτρονικά λεξικά, σώματα κειμένων, διαδίκτυο). Παράλληλα, υιοθετείται η κειμενοκεντρική

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

προσέγγιση που δίνει έμφαση στη μελέτη ευρύτερων, πέραν της πρότασης, γλωσσικών μονάδων (αυθεντικών/ αληθινών και όχι προκατασκευασμένων κειμένων), καθώς και στη νέα κειμενικότητα μέσω της δημιουργίας κειμένων που σχετίζονται με το διαδίκτυο (νέος γραμματισμός) και στην καλλιέργεια της δεξιότητας για κριτική ανάγνωση της διαδικτυακής πληροφορίας (κριτικός γραμματισμός). Οι ΤΠΕ ενσωματώνονται στη μαθησιακή διαδικασία ως εργαλεία που ενισχύουν τη διερευνητική και ανακαλυπτική μάθηση και αποτελούν περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η εφαρμογή ακολουθεί τη λογική του σεναρίου. Συγκεκριμένα: «Ο υπολογιστής θεωρείται περιβάλλον που διευκολύνει την αναζήτηση και τον πειραματισμό κατά το γράψιμο, τη συνεργατική μάθηση, τη δημιουργία πραγματικών περιστάσεων επικοινωνίας εντός και εκτός σχολείου, στο πλαίσιο της προώθησης της κοινωνικής διάστασης της μάθησης και της γλώσσας. Ειδικότερα, κατά τη γλωσσική διδασκαλία δημιουργεί συνθήκες επικοινωνιακής χρήσης της γλώσσας, δίνοντας έμφαση στην παραγωγή και κατανόηση αυθεντικών κειμένων. Έτσι, η γλώσσα μετατρέπεται από αντικείμενο προς συζήτηση σε εργαλείο αναζήτησης, αποκτώντας νόημα για τους μαθητές. Υποστηρίζεται επίσης πως μέσω του διαδικτύου η δημιουργία πραγματικών περιστάσεων επικοινωνίας είναι πια πολύ εύκολη, αφού η πληροφορική και επικοινωνιακή τεχνολογία καταρρίπτει τα τείχη που χώριζαν την αίθουσα διδασκαλίας από τον έξω κόσμο (Κουτσογιάννης κ.ά. 2011)».

Κείμενα

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό:

- Αρχαία Ελληνικά (μτφρ), *Ομηρικά έπη Οδύσσεια, Α' Γυμνασίου*.
- Α. Ηλιάδη [«Η διατροφή των αρχαίων ελλήνων»](#).
- Βικιπαίδεια [«Διατροφή στην Αρχαία Ελλάδα»](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Ιστοσελίδες για Εστιατόριο «Αρχαίων Γεύσεις».
<http://www.archeon-gefseis.gr/> <http://athina.estiatoria.com/66/menu/>)
- Κ. Βακουφτσής Η διατροφή στην Οδύσσεια, στην καθημερινή ζωή και στο διάστημα, (παρουσίαση στο Slideshare)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η διδακτική ώρα

Στην 1^η διδακτική ώρα έγινε συνδιδασκαλία των εκπαιδευτικών της αρχαίας ελληνικής γραμματείας από μετάφραση και της οικιακής οικονομίας. Η εφαρμογή ξεκίνησε με τρεις βασικές διαφάνειες (εικόνα 1, 2, και 3) που έδειξε στην ολομέλεια η εκπαιδευτικός της αρχαίας ελληνικής γραμματείας από μετάφραση (Οδύσσεια).

Εικόνα 1

Οι μαθητές σύνδεσαν τις εικόνες με το μάθημα της Οδύσσειας και ανακάλεσαν στη μνήμη τους τις γνώσεις τους από το ομηρικό κείμενο για το θέμα της διατροφής στα μυκηναϊκά χρόνια και του υλικού πολιτισμού που σχετίζεται με αυτήν. Η 1^η εικόνα έγινε αφορμή να γίνει αναφορά και στα συμπόσια, ενώ οι εικόνες 2 και 3 στα βασικά υλικά και σκεύη της αρχαίας ελληνικής κουζίνας. Παράλληλα, διαβάστηκαν στην ολομέλεια σχετικοί στίχοι, κυρίως από τις ραψωδίες α, θ και ω, από όπου μπορεί κανείς να αντλήσει πληροφορίες σχετικές με το θέμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

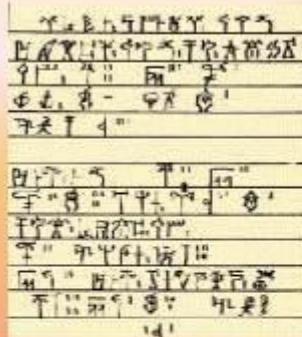
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

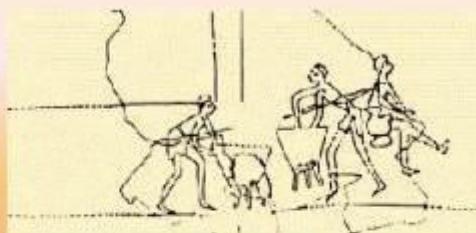

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΣΠΑ 2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Η διατροφή στην Οδύσσεια

Πλανήθη Γράμμης Β από το ανάκτορο της Πάνας,
Πάνας αι. π.Χ. Καταγράφεται σπάτι, κρασί, νερό, μήλο,
οφέλο, ρύζι.

Μεταρρυθμική παράσταση γηγενών τροφίσεων σε γραπτούς χώρους. Απόσπασμα τοπογραφικής ζωογραφίας από τον ανάκτορο της Ανάς Επωνυμίας της Κία, β. μεσ. 3ου αι. π.Χ.

Πλανήθη από το Διαμέρισμα του αρχείου, στο μετριακό ανάκτορο του Ευάνθου (Πάνας Μεσσηνίας). Στα περικείμενα παραβρέπονται μεγάλα οικύπευτα μάρτυρες στα εστια (τεκμητικοί φρεγοίδες (μητρόρο).

Εικόνα 2

Ψωμί και κρασί

Τιμή τοιχογραφίας από τις Μυκήνες, με παράσταση γυναικείας μορφής, ίωνας μεταξύ της θεάς της γονιμότητας. Στα χέρια της «κρατάει» πιθανότατα ψάντες απόρριψη. 13ος αι. π.Χ.
Ναύπλιο, Αρχαιολογικό Μουσείο.

Κρατήρας πατέρερούν, 1580-1100 π.Χ., Εθνικό
Αρχαιολογικό Μουσείο

Εικόνα 3

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Αφού δόθηκαν επιπλέον πληροφορίες από την εκπαιδευτικό της οικιακής οικονομίας για τα υλικά της αρχαίας ελληνικής κουζίνας και τον τρόπο παρασκευής των φαγητών, μοιράστηκε το [Φύλλο Εργασίας](#) και ορίστηκε η αποστολή των μαθητών. Συγκεκριμένα, οι μαθητές ανέλαβαν:

- να βρουν ή να συνθέσουν μόνοι τους μία συνταγή από την αρχαία ελληνική κουζίνα, αξιοποιώντας υλικά που χρησιμοποιούσαν την εποχή εκείνη και να της δώσουν ένα όνομα εμπνευσμένο από το ομηρικό κείμενο.
- να δημιουργήσουν ένα πολυτροπικό κείμενο σε PowerPoint, που να ακολουθεί τη δομή και τη γλώσσα του κειμενικού είδους της συνταγής (ειδικό λεξιλόγιο, χρόνοι, πρόσωπα και εγκλίσεις ρημάτων) και να εμπεριέχει την εκτίμηση της θερμιδικής αξίας και του κόστους της συνταγής, και να το παρουσιάσουν στην ολομέλεια.

Στη συνέχεια, παρουσιάστηκε ένα παράδειγμα συνταγής αρχαίας ελληνικής κουζίνας και σχολιάστηκε στην ολομέλεια η δομή και η γλώσσα της, προκειμένου να εξοικειωθούν οι μαθητές με αυτό το κειμενικό είδος.

Η αποστολή των μαθητών ορίστηκε ως εργασία για το σπίτι. Οι εκπαιδευτικοί ενθάρρυναν τους μαθητές να εργαστούν ομαδικά και να αναρτήσουν την εργασία τους στο Wiki της τάξης. Στο Wiki αναρτήθηκε το [Φύλλο Εργασίας](#) και οι διαφάνειες/εικόνες, που παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια

2^η και 3^η διδακτική ώρα

Η 2^η και η 3^η διδακτική ώρα έγινε με συνδιδασκαλία των εκπαιδευτικών της αρχαίας ελληνικής γραμματείας από μετάφραση και της οικιακής οικονομίας. Στις ώρες αυτές έγιναν οι παρουσιάσεις των εργασιών και ο σχολιασμός τους. Παρουσιάστηκαν συνολικά δύο ατομικές και επτά ομαδικές εργασίες. Πριν ξεκινήσουν οι παρουσιάσεις, συζητήθηκαν και ορίστηκαν από την ολομέλεια τα ακόλουθα κριτήρια αξιολόγησης των εργασιών:

- εφαρμογή των οδηγιών του [Φύλλου Εργασίας](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην μακρινή της γνώση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

- αισθητική·
- αξιοποίηση του λογισμικού παρουσίασης με οικονομικό, αλλά και επαρκή τρόπο·
- σκηνική παρουσία.

Στη συνέχεια, οι εργασίες παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια. Κάθε ομάδα μετά την παρουσίαση σχολίαζε επίσης τα προβλήματα που ενδεχομένως αντιμετώπισε κατά τη σύνθεση της εργασίας, ενώ η ολομέλεια κατέθετε τα σχόλια της, με βάση τα κριτήρια που τέθηκαν. Οι εκπαιδευτικοί σχολίαζαν, όπου έκριναν ότι ήταν απαραίτητο: ο σχολιασμός τους αφορούσε κυρίως στα χρησιμοποιούμενα υλικά, στην ονομασία των συνταγών, στο ύφος των παρουσιάσεων σε συνάρτηση με τις γλωσσικές επιλογές που έκανε κάθε ομάδα καθώς και στη σκηνική της παρουσία.

4^η διδακτική ώρα

Οι εργασίες παρουσιάστηκαν και στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας. Έμφαση στον σχολιασμό δόθηκε από την ολομέλεια και την εκπαιδευτικό στη δομή, στο λεξιλόγιο και στην επιλογή των εγκλίσεων, ενώ παράλληλα, δοκιμάστηκαν μετασχηματισμοί των κειμένων ως προς την έγκλιση και το ρηματικό πρόσωπο και διερευνήθηκε η επίδραση των μετασχηματισμών αυτών στο ύφος του κειμένου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παιδεία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ας γίνουμε chef στο παλάτι του ΟΔΥΣΣΕΑ

Συνταγές αρχαία ελληνικής κουζίνας εμπνευσμένες από την ΟΔΥΣΣΕΙΑ

A) ΒΡΕΙΤΕ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΤΕ ΤΗ ΣΥΝΤΑΓΗ ΣΑΣ

1) **Βρείτε μία συνταγή από την αρχαία ελληνική κουζίνα ή συνθέστε μία δική σας συνταγή αξιοποιώντας υλικά που χρησιμοποιούσαν την εποχή εκείνη.**

- **Για να δείτε τα υλικά της αρχαία κουζίνας και να μπείτε στο κλίμα της αρχαίας κουζίνας μπορείτε να αξιοποιήστε τους δικτυακούς τόπους: Η διατροφή των αρχαίων ελλήνων. Α. Ηλιάδη (http://www.matia.gr/7/78/7806/7806_1_10.html) και τη Βικιπαίδεια «Διατροφή στην Αρχαία Ελλάδα»**
- **Για αρχαίες συνταγές κοιτάξτε το εστιατόριο «Αρχαίων Γεύσεις». Εκεί βέβαια θα βρείτε μόνο τα υλικά, εσείς πρέπει να φανταστείτε την εκτέλεση. <http://www.archeon-gefseis.gr/>, <http://athina.estiatoria.com/66/menu/>**

2) **Επεξεργαστείτε τη συνταγή σας**

- Βρείτε ένα δικό σας όνομα για τη συνταγή σας που να εμπνέεται από την ΟΔΥΣΣΕΙΑ
- Φροντίστε τη δομή και τη γλώσσα της συνταγή σας:
  - γράψτε ξεχωριστά τα υλικά από την εκτέλεση της συνταγής.
  - περιγράψτε τον τρόπο εκτέλεσης με σύντομες κι ακριβείς φράσεις.
  - χρησιμοποιήστε την κατάλληλη ορολογία (π.χ σοτάρω, ψιλοκόβουμε)
  - επιλέξτε το χρόνο, την έγκλιση και το πρόσωπο των χρησιμοποιούμενων ρημάτων (π.χ ψιλοκόψτε, να ψιλοκόψετε, ψιλοκόβουμε ή ψιλοκόβετε), ώστε να υπάρχει συνέπεια.

3) **Εκτιμήστε περίπου το κόστος της συνταγής και τη θρεπτική της αξία**

B) ΝΤΥΣΤΕ ΤΗ ΣΥΝΤΑΓΗ ΣΑΣ ΜΕ ΕΙΚΟΝΕΣ: Δημιουργήστε μία παρουσίαση ppt με τη συνταγή.

- Στην πρώτη διαφάνεια, θα γράφετε το όνομα της συνταγής σας και τα ονόματα των μελών της ομάδας σας
- Στη δεύτερη, το λόγο που την ονομάσατε έτσι
- Στη τρίτη, τα υλικά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παινιά της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΕΛΛΑΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

- Στις επόμενες διαφάνειες την εκτέλεση. Για κάθε βήμα όμως της εκτέλεσης θα αξιοποιείτε μία διαφορετική διαφάνεια.
- Στην τελευταία διαφάνεια το κόστος και τη θρεπτική αξία της συνταγής
- Κάθε διαφάνεια θα συνοδεύεται από μία σχετική εικόνα που θα έχει κάποια σχέση με το κείμενο

- Οι εργασίες σας μπορεί να είναι ατομικές ή ομαδικές
- Θα παρουσιαστούν τέλος Απριλίου.
- Αν θέλετε, μπορούμε να τις μαγειρέψουμε κιόλας για να γιορτάσουμε τον ερχομό του Οδυσσέα στην Ιθάκη!!!!

➤ Καλή Διασκέδαση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην μακρινή της γνώση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Σε μία πιο εκτεταμένη εφαρμογή του σεναρίου, η εύρεση και η επεξεργασία των συνταγών, καθώς και η δημιουργία των πολυτροπικών κειμένων μπορεί να γίνει στο σχολείο, στον χώρο του Εργαστηρίου. Στην περίπτωση αυτή απαιτούνται δύο επιπλέον διδακτικές ώρες. Επιπλέον, σε μία ακόμα πιο «δημιουργική» εφαρμογή οι ομάδες των μαθητών μπορούν να παρασκευάσουν τις συνταγές, πιθανόν στο κλείσιμο της σχολικής χρονιάς και να διοργανωθεί ένα συμπόσιο.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο κύλησε πολύ καλά. Οι μαθητές έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για το θέμα της διατροφής των Αρχαίων Ελλήνων. Δύο μάλιστα από τις ομάδες παρασκεύασαν τη συνταγή που παρουσίασαν και την έφεραν στην τάξη. Στις φωτογραφίες, οι συνταγές «Η καρδιά της Καλυψώς» και «Η πίτα του Ήλιου», που οι μαθητές έφεραν στην τάξη.

«Η καρδιά της Καλυψώς»

«Η πίτα του Ήλιου»

Ενδιαφέρον είχε επίσης η συνεργασία των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην εφαρμογή τόσο κατά τον σχεδιασμό του Φύλλου Εργασίας όσο και κατά το σχολιασμό της κάθε συνταγής από διαφορετικές οπτικές γωνίες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κουτσογιάννης, Δ., Παυλίδου, Μ. & Ι. Χαλισιάνη. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες.* Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο:

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/p3.1.2_glwssa_bt_hmia.pdf [15.8.2013]